

RASEBORG
RAASEPORI

S-harjoitusviihko

S-äänteen kotiharjoittelu

Uusia puheäänteitä harjoitellessa on hyvä muistaa muutama perusasia, jotta harjoittelu tuottaisi tuloksia.

- **Harjoittelun tulee olla säännöllistä.**

Lapsen suun lihakset ovat oppineet tekemään äänteen väärin ja oikean äänteen opettamiseen tarvitaan satoja toistoja. Hyvä kotiharjoittelu tapahtuu 4 – 5 kertaa viikossa, 5 – 10 minuutin harjoitustuokioina. Harjoitukset on hyvä tehdä etukäteen sovittuina aikoina (esim. ennen tiettyä TV- ohjelmaa, automatkoilla tai ennen hampaidenpesua). Harjoitustuokioiden ulkopuolella ei lapsen äännevirheitä tule huomioida, vaan antaa lapsen rauhassa kypsyttää oppimaansa.

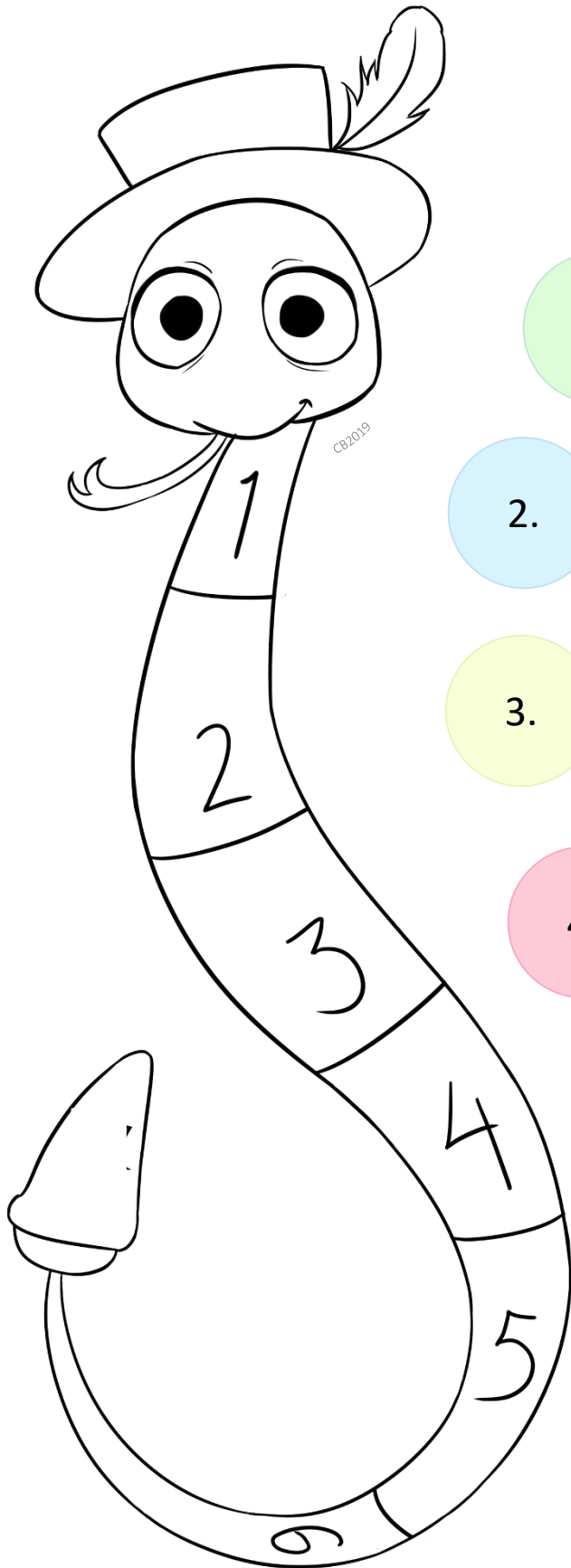
- **Harjoittelun tulee olla huolellista.**

Jotta harjoittelu tuottaisi tuloksia, on oleellista, että harjoitukset tehdään alusta asti oikein. Jos kieli on väärällä paikalla, ei ahkerakaan harjoittelu voi tuottaa tulosta.

- **Harjoittelun tulee olla hauskaa.**

Aikuisen asenne on ratkaisevan tärkeä tekijä siinä, miten lapsi kokee harjoittelun. Lapsi tarvitsee paljon tukea ja kannustusta ja pieniäkin edistysaskeleita tulee juhlia. Onnistumisen elämykset antavat aina uutta intoa harjoitteluun! Harjoitukset voi tehdä osaksi leikkejä tai pelejä ja harjoittelu voi tapahtua sisällä tai ulkona. Äänneharjoittelun pitäisi ikinä tuntua painostavalta tai ahdistavalta vaan leikkisältä ja hauskalta.

Harjoittelun vaiheet

1.

Kuulen ja tunnistan S-
äänteen sanoissa

2.

Olen tehnyt suujumppatehtäviä

3.

Osaan tuottaa S-äänteen

4.

Osaan sanoa s-äänteen vokaalin
kanssa (aa-ss, ee-ss, ss-aa, ss-ee,
jne.)

5.

Käytän s-äännettä
harjoitustuokion sanoissa

6.

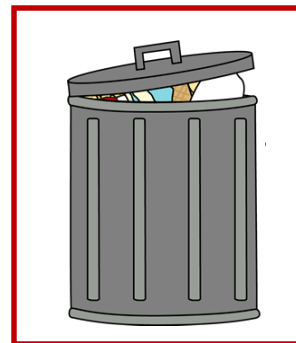
Käytän aina s-äännettä

S-äänteen tunnistaminen

Kuunteluharjoitukset ovat oleellisia, jotta lapsi oppisi tunnistamaan, mistä äänneestä on kyse. Harjoittelun myötä lapsi oppii kuulemaan, missä sanassa on S-äänne ja missä ei, sekä missä kohtaa sanaa S-äänne kuuluu. Tämän taidon opittuaan voi lapsi helpommin myös tarkkailla omaa puheentuottoaan.

Harjoitus 1.

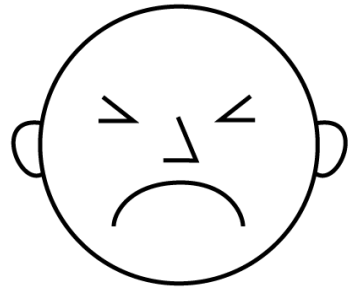
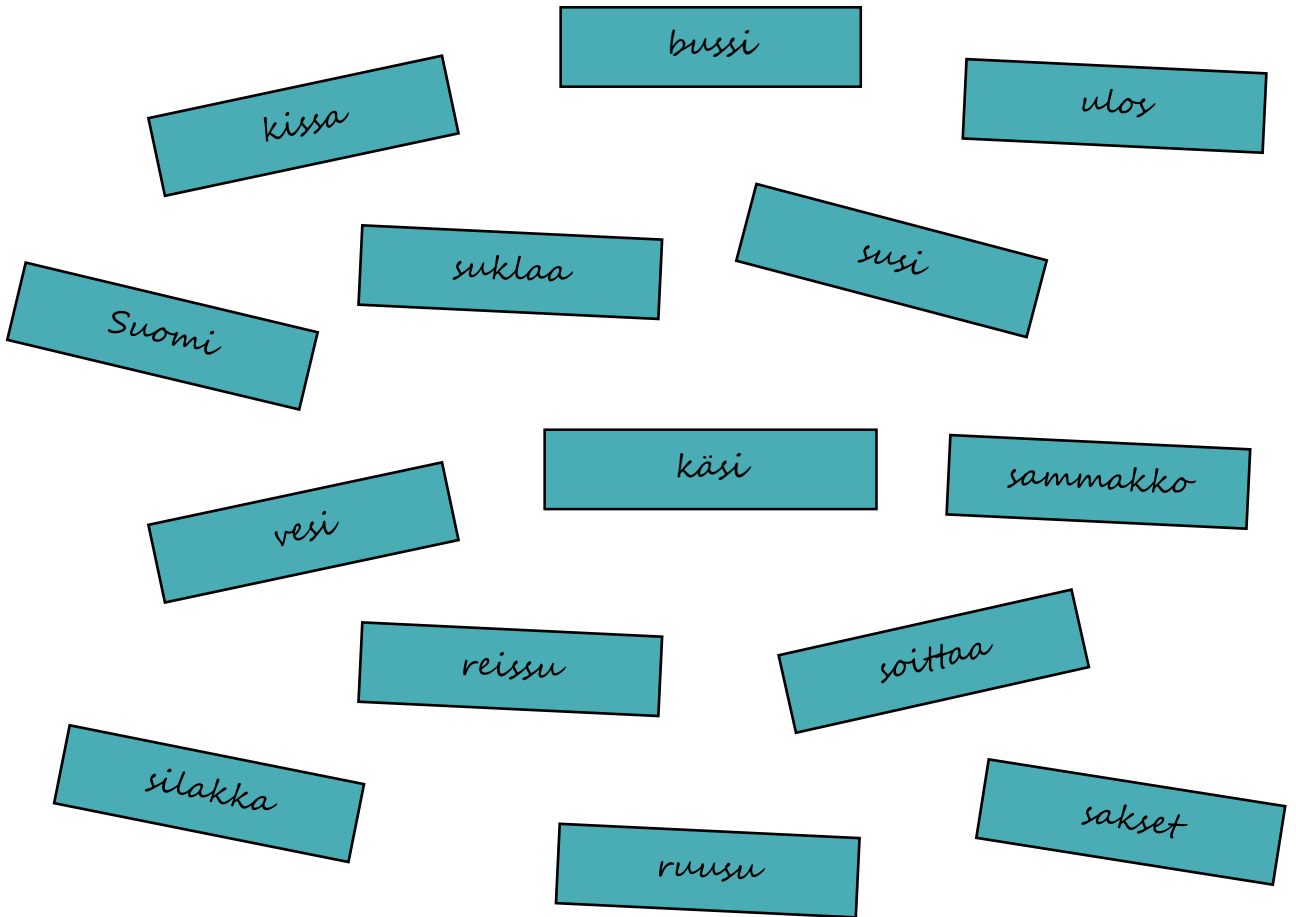
Kuunnelkaa, missä sanoissa kuuluu S-äänne. Aikuinen sanoo sanan, ja lapsi vetää viivan sanasta S-äänneeseen tai roskakoriin riippuen siitä, kuuluuko S-äänne vai ei.

kuppi, leijona, kissa, lounas, kilpikonna,
opettaja, lääkäri, palmu, t-paita, lamppu,
kamera, krokotiili, lehmä, juusto, kalkkuna

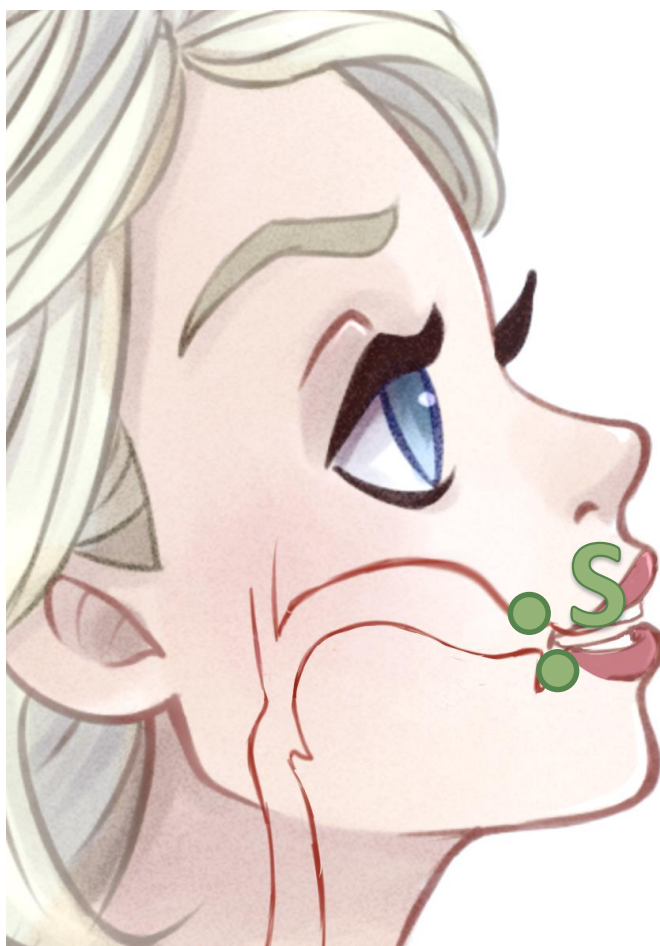
Harjoitus 2.

Aikuinen sanoo S-sanoja oikealla ja "väärällä" S-äänteellä (esim. korvaa S-äänteen T-äänteellä, jättää S:n pois tai työntää kielen pitkälle ulos suusta). Variaatioihin on hyvä ottaa mukaan lapsen tapa tuottaa äänne. Lapsi kuuntelee aikuisen tuotoksia ja arvioi, sanoiko aikuinen sanan oikein vai väärin.

S-äänteen muodostaminen

S-äänne voidaan tuottaa kahdessa eri paikassa, kielenkärki ylhäällä hammasvallilla (mikä on tavallisin tapa suomenkielisillä), tai kielenkärki alhaalla etuhampaita vasten (tavallisempi ruotsinkielisillä). Riippumatta artikulaatiopaikasta, ilmavirta kulkee kielen yli ns. kourussa. Kielijumppa voi kuulua S-harjoitteluun, sillä se vahvistaa leuan vakautta, kielen lihaksia ja kielen kontrollia.

Harjoitus 1.

Pure hampaat kevyesti yhteen ja sano "sss". Kuulostiko oikealta? Jotta s-äänne onnistuisi ilman kuuluu virrata kielen keskeltä. Jos tämä ei onnistu, s-äänne saattaa kuulostaa hassulta esim. "shh"-äänteeltä. Harjoitelkaa peilin edessä kunnes s-äänne kuulostaa hyvältä!

Harjoitus 2.

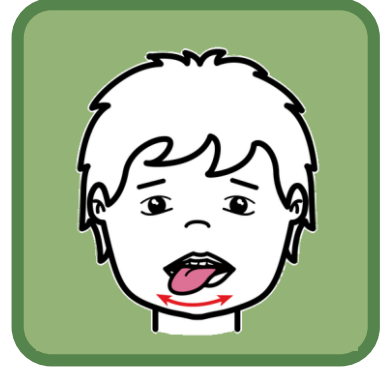
Viekkää kieltä ylös ja alas sekä suunpielestä toiseen ilman että alaleuka liikkuu mukana. Harjoitelkaa alla olevilla ilme-korteilla, noppapaperilla, peilin edessä tai vaikka matkimispelina aikuisen kanssa.

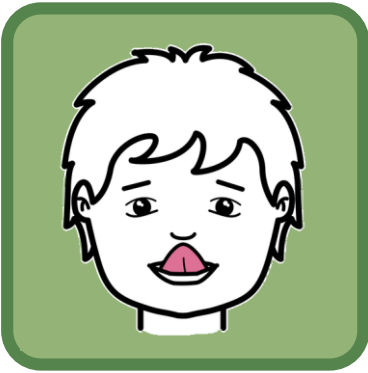
Avaa suu

Nosta kielenkärki hammasvallille

Pyyhi alahuuli kielellä

Nosta kielenkärki ylähuulelle

Ime posket lommolle ja vie huulet yhteen

Puhalla posket täyteen ilmaa

Pyyhi ylähuuli kielellä

Piilota alahuuli ylähampaiden taakse

Piilota ylähuuli alahampaiden taakse

LÄHTÖ

Näytä iloiselta

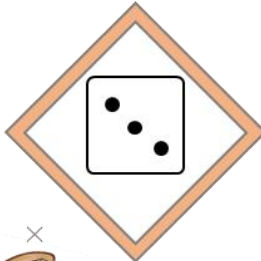
Nosta kieli
ylähuulelle

Liikuta kieli
sivulle

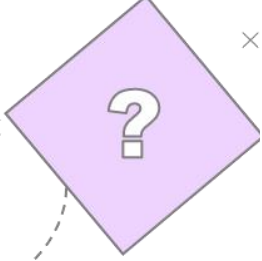
Etsi S-äänteen
paikka

Uusi
heittovuoro!

Liikuta kieli
sivulle

Keksi joku hassu
ilme. Jatka
oikopolulle!

Pese
etuhampaat
kielellä

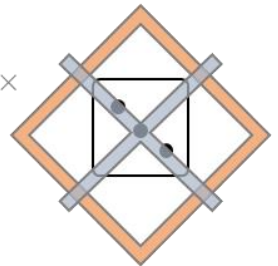
Täytä posket
ilmalla

Pyöristä huulet
O-asentoon

Työnnä kieli
poskea vasten

Odota yksi
heittovuoro

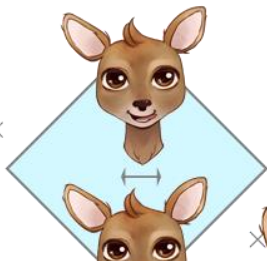
©CB2018

Työnnä kieli
poskea vasten

Etsi S-äänteen
paikka

Liikuta kieltä
sivulta sivulle

Työnnä kieli
ulos

Avaa suu

MAALI

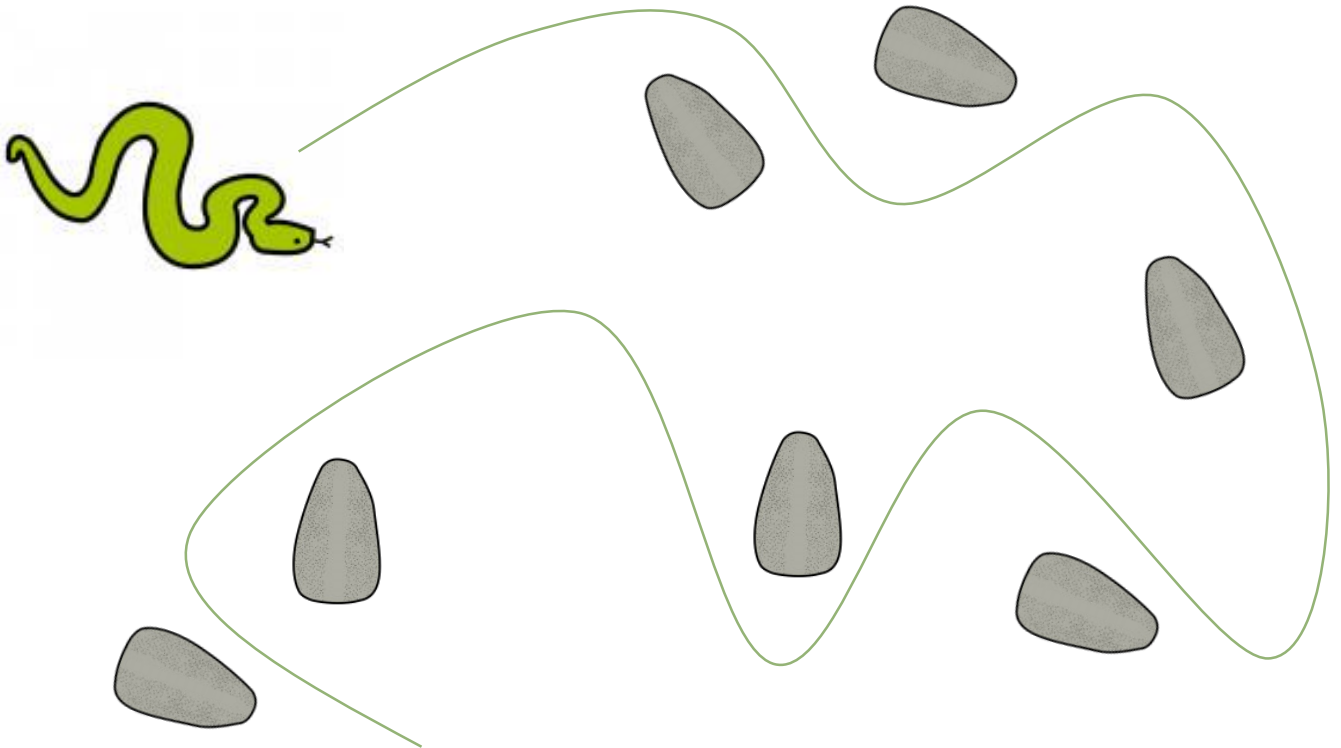

S-äänteen koti

Kun lapsi tietää missä S-äänteen tulisi ääntyä, pystyy viemään kielensä helposti oikeaan paikkaan ja tietää miltä S-äänne kuulostaa, on lapsella edellytykset S-äänteen muodostamiseen. Äänteen muodostamista on hyvä harjoitella peilin edessä yhdessä aikuisen kanssa. Tuottakaa ääntä vuorotellen ja kehu lasta kun ääni alkaa kuulostaa oikealta. Kun lapsi on löytänyt oikean äänteen, vahvistakaa sitä eri tilanteissa (esim. automatkoilla) ja peleissä. Äänteen tulisi olla selkeä ja varma ennen kuin sitä aletaan yhdistellä muihin äänteisiin.

Harjoitus 1.

Käärme luikertelee polkua pitkin ja ääntää "sssss". Harjoitelkaa mielellään alkuun peilin edessä. Kun s-äänne ääntyy selkeästi, voitte harjoitella myös ilman peiliä.

Harjoitus 1.

Sammakot kilpailevat siitä kuka pääsee ensimmäisenä aarteen luokse. Lapsi tuottaa jokaisen sammakon äänteen. Aikuinen tai sisarus ottaa aikaa. Mikä sammakko voittaa?

DSS-DSS

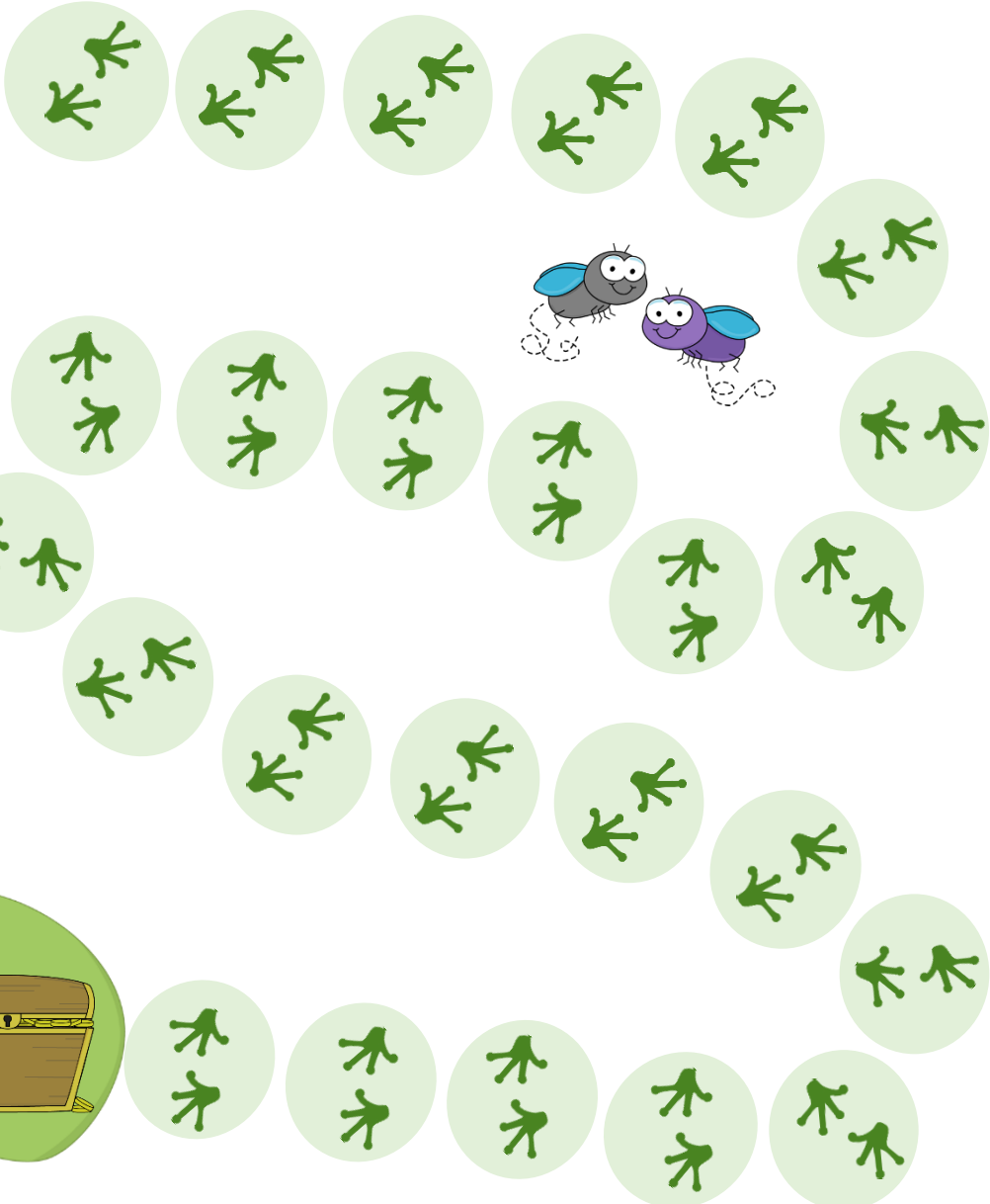
EDS-EDS

TSE-TSE

ETS-ETS

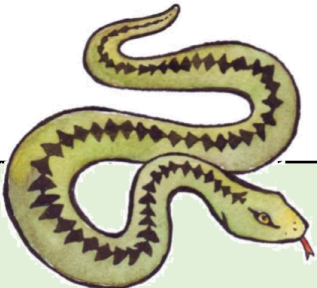

S-äänteen yhdistäminen vokaaliin

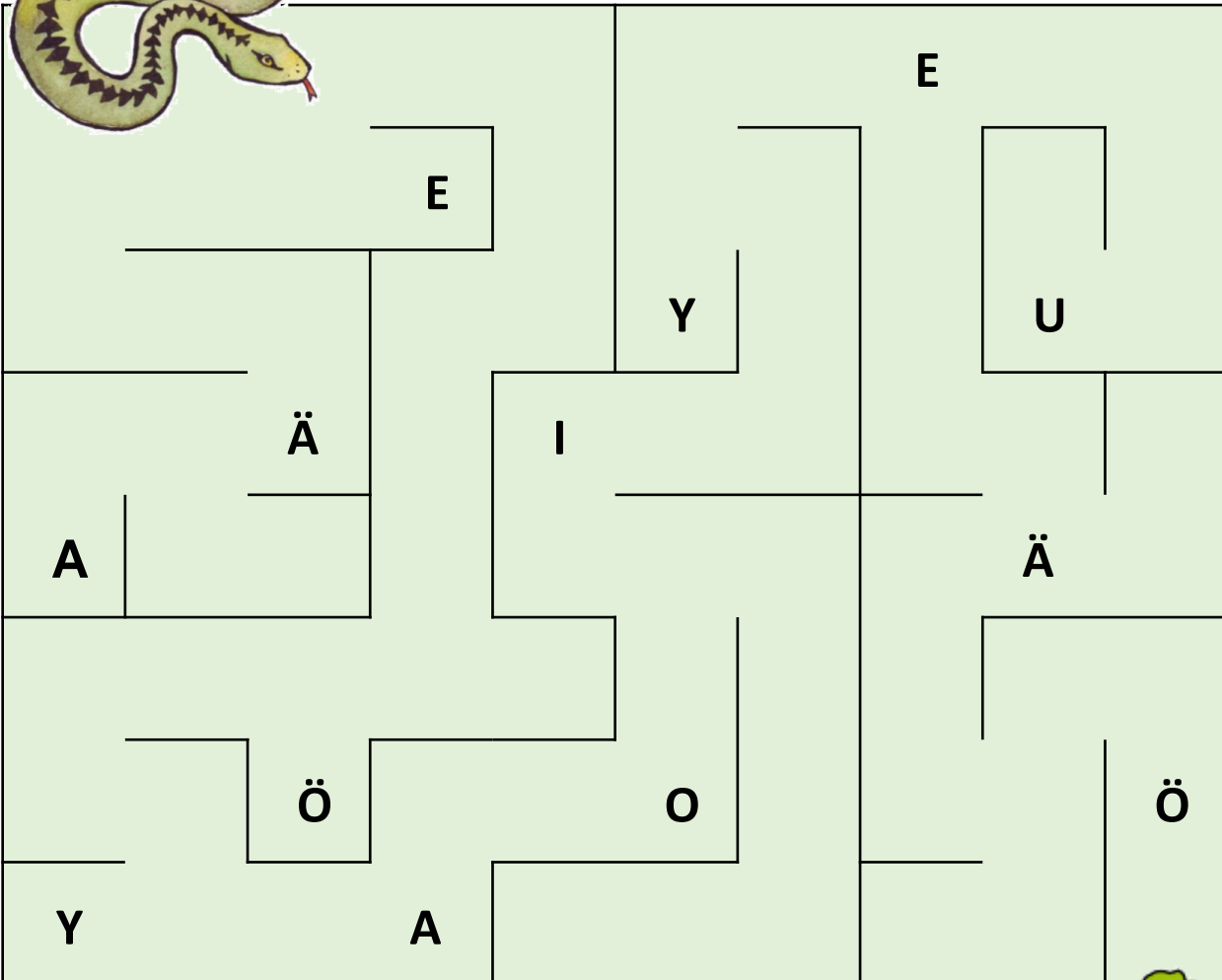
Kun S-ääne on löytynyt, vahvistakaa sitä toistoilla tavuissa ja sanoissa. Kun sanatason harjoitteet sujuvat, voitte siirtyä lausetason harjoituksiin.

Harjoitus 1.

Käärme etsii metsässä olevaa kotiaan. Edetessään hän sanoo sssss selkeästi. Saapuessaan vokaalin luo, yhdistää hän sen S-äänteeseen esim. SSSS-AAA.

SSSSSS

E

Y

U

Ä

I

A

Ä

Ö

O

Y

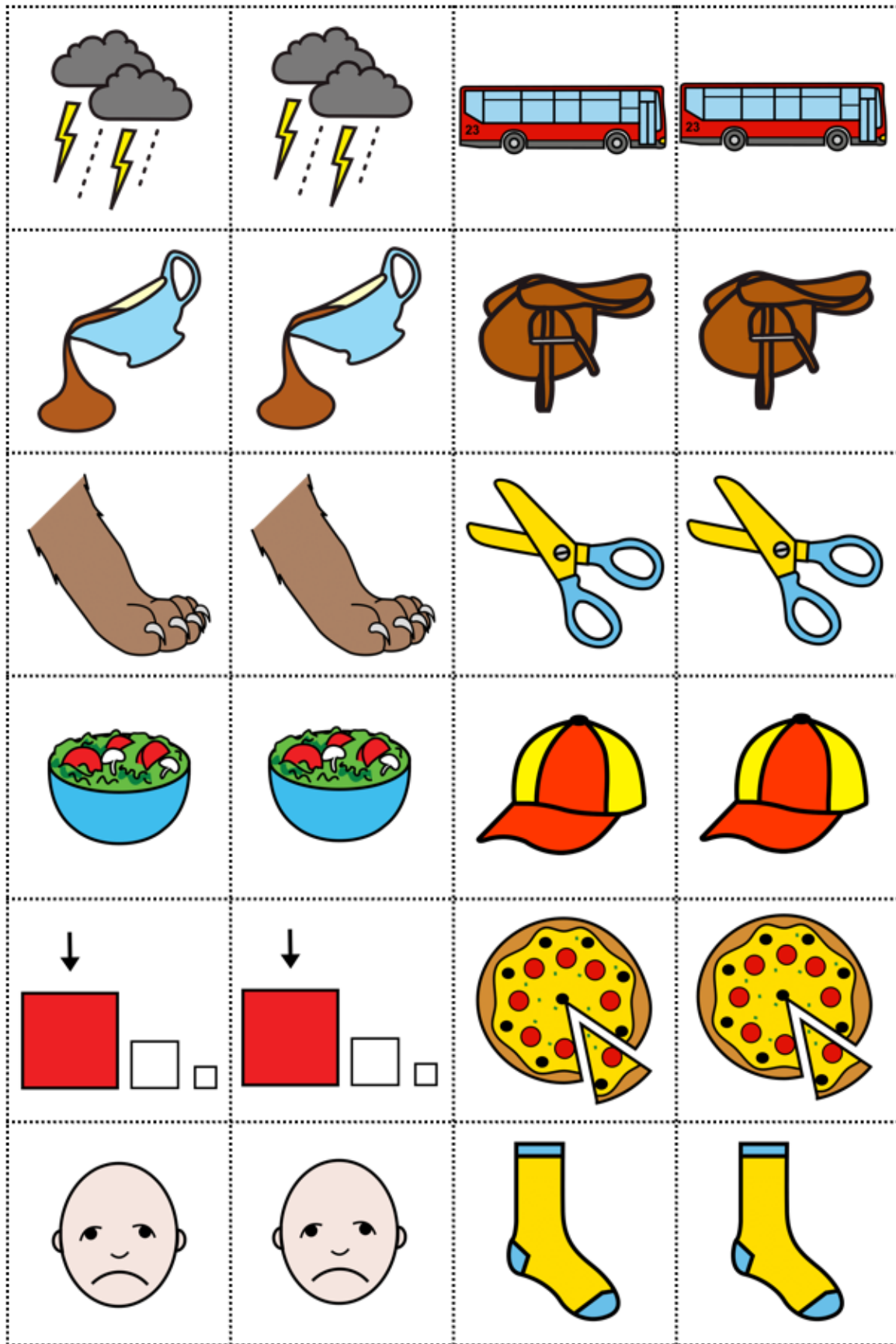
A

Ö

Harjoitus 2.

Sanatason harjoittelu voi tapahtua peleissä, leikissä tai arkisissa tilanteissa. Tulostakaa sivun kuvat ja leikatkaa ne irti, jos haluatte pelata s- muistipeliä.

S-äänne lausetasolla

Kun S-äänne on onnistuu tavuissa ja sanoissa, voitte aloittaa lausetason harjoituksilla.

Harjoitus 1.

Keksikää kuvaan liittyviä lauseita, joissa on sanoja missä kuuluu S-äänne. Harjoitelkaa samoja lauseita useampaan otteeseen ja keksikää tämän jälkeen uusia lauseita. Esim. Tytöllä on surffilautaa.

S-äänne arkipuheeseen

Kun lausetasonkin äänneharjoitukset sujuvat mutkattomasti, on aika saada uusi äänne arkipuheeseen. Tämä onnistuu alun perin harjoittelutuokioiden mittaisissa jaksoissa arjessa, jossa sovitaan, että lapsi käyttää ”oikeaa” S-äännettä. Hyviä tuokioita voi olla ruokailutilanteet, pelihetket tai automatkat. Näissä tilanteissa lapsi yrittää muistaa käyttää uutta äännettä ja aikuinen saa muistuttaa lasta äänteen unohtuessa. Joitain lapsia voi auttaa visuaalinen tuki, eli pöydälle laitetaan ”S-kortti”, siksi ajaksi kun S-äännettä harjoitellaan ja kortti poistetaan 10 minuutin jälkeen. Harjoitustuokioiden ulkopuolella ei kuitenkaan ole syytä muistutella lasta, vaan keskittyä puheen sanomaan. Äänne tulee siirtymään harjoitustuokioiden myötä arkipuheeseen pikkuhiljaa. Turha hoppuilu aiheuttaa vain turhautumista niin lapsessa kuin myös aikuisessa.

Mukavia harjoitteluhetkiä toivottavat Raaseporin puheterapeutit!